

Bijlage bij CV Leo Joosten: relevante projecten

Lopende projecten

1. Regie nitraataanpak 40 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden

Een van de belangrijkste acties uit het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is de aanpak van het nitraatprobleem in 40 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. De aanpak is een kans voor de agrarische sector om te laten zien dat een aanpak gestoeld op 'water, bodem, vakmanschap' meer oplevert dan verdere aanscherping van regels. De aanpak ligt onder het vergrootglas van de Europese Commissie. LTO Nederland, VEWIN en IPO hebben mij gevraagd om de regie te voeren rond de opstart van de aanpak. In de praktijk betekent dit dat ik in een rol als "spin in het web", samen met de programmamanager DAW top-down beleid en bottom-up aanpak met elkaar probeer te verbinden. En dat in een proces onder hoge tijdsdruk.

2. LTO-Noord & VIC-Zegveld - Proeftuin Veenweiden

In het project Proeftuin Veenweiden van LTO-Noord en VIC Zegveld worden (in samenwerking met 10 pilotboeren) maatregelen ontwikkeld voor minder ammoniakuitstoot, betere waterkwaliteit, vermindering van bodemdaling en CO₂-uitstoot, alsmede een betere benutting van het gras van het eigen bedrijf, waardoor minder voer hoeft te worden aangekocht. Inzet is een veehouderij in de westelijke veenweiden die economisch rendabel is, zuinig omgaat met waardevolle grondstoffen en maatschappelijk gewaardeerd wordt. ORG-ID (Leo Joosten) werkt sinds juni 2016 samen met WUR en LTO-Noord aan werkpakket 3 gericht op 'borgen en belonen': het realiseren van slimme arrangementen tussen landbouw en andere partijen. Momenteel werken we aan 3 typen arrangementen: integraal gebiedsgericht, ketengericht en sector-overschrijdend. Zie ook: <http://proeftuinveenweiden.nl/>

Afgesloten projecten

3. LTO Nederland – Programmamanager 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

In 2016/2017 heeft Nederland gewerkt aan het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, gericht op verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Van oktober 2016 tot en met januari 2018 heeft Leo Joosten voor LTO Nederland gewerkt als Programmamanager voor het 6e Actieprogramma, met als opdracht de coördinatie van de belangenbehartiging van de landbouwsector op Europees en nationaal niveau, alsmede de samenwerking met de Nederlandse watersector. Zijn inzet is geweest om te zorgen voor verbinding tussen betrokken partijen. Dat heeft veel waardering opgeleverd, zowel vanuit de landbouw, als vanuit de watersector.

4. RBO Rijn-West - Facilitering strategisch gesprek Nutriëntenaanpak

Het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West, waarin provincies, waterschappen, gemeenten en Rijkswaterstaat in West-Nederland samenwerken om de Kaderrichtlijn Water te implementeren, heeft een aanvullende regionale nutriëntenaanpak ontwikkeld en geïmplementeerd. Maar de opschaling van voorlopers naar peloton stagneert. Roelof Westerhof en Leo Joosten van ORG-ID hebben in januari 2017 een bestuurlijk strategisch gesprek gefaciliteerd met als kernvraag: "hoe verder met de aanpak van de nutriëntenproblematiek in Rijn-West?". Dat hebben we uitgewerkt langs drie lijnen: "Wat is onze gezamenlijke bedoeling?", "Vanuit welke principes willen we werken" en "Hoe gaan we dat organiseren?". De principes zijn inmiddels door het RBO Rijn West overgenomen, als lijn voor de verdere samenwerking rond de nutriëntenproblematiek.

5. VIC-Zegveld – Kwartier maken Sturen met Water

Het Veenweiden Innovatie Centrum Zegveld (VIC) werkt aan de ontwikkeling van het concept Sturen met Water, gericht op een actieve sturing van de grondwaterstand om bodemdaling tegen te gaan, de grasopbrengst te verhogen en de waterkwaliteit te verbeteren. Leo Joosten van ORG-ID heeft vanaf mei 2015 t/m december 2016 als kwartiermaker gewerkt aan het realiseren van onderliggende projecten, het organiseren van kennisdagen, het afstemmen met initiatieven van anderen en het werken aan draagvlak.

Inmiddels is steeds duidelijker geworden dat het innovatieve concept van 'drukdrains' ("onderwaterdrainage 3.0") hoge ogen gooit als het gaat om het sterk (met ca. 75%) beperken van bodemdaling én het vergroten van het agrarische bedrijfsresultaat.

Inmiddels zijn regionale 'satellietprojecten' van start gegaan in Utrecht, Friesland en N-Holland. Het draagvlak is sterk toegenomen: verschillende waterschappen bereiden een beleidswijziging voor in het omgaan met peilbesluiten ("peil volgt niet langer de bodemdaling"). En ook binnen de landbouw groeit de belangstelling: een hogere grasopbrengst van betere kwaliteit door een betere sturing van het grondwaterpeil is een aantrekkelijk perspectief. Zie ook: <http://www.veenweiden.nl/sturen-met-water/> en <https://www.nieuweoogst.nu/nieuws/2016/06/08/verwacht-grote-klapper-in-bodemdeling>

6. VIC-Zegveld – Organisatie 1^e veldcongres natte teelten

Op 30 september 2016 vond in Zegveld het 1^e Veldcongres Natte Teelten plaats, georganiseerd door VIC Zegveld, STOWA, Radboud Universiteit, Louis Bolk Instituut en het Programmabureau Utrecht West. Leo Joosten van ORG-ID was projectleider van het organisatie-team. Het veldcongres richtte zich op kennisuitwisseling rond teelt, oogst, kosten en baten van natte teelten als lisdodde, cranberry, veenmos en azolla en de rol die deze teelten kunnen spelen bij het tegengaan van bodemdaling in het veenweidegebied. Het geslaagde congres trok ruim 100 deelnemers vanuit uiteenlopende achtergronden (provincies, waterschappen, gemeenten, natuurbeschermingsorganisaties, agrariërs, adviesbureaus en kennisinstellingen).

Zie ook: <http://www.veenweiden.nl/biomassa/veldcongres-natte-teelten-in-het-veengebied/>

7. Waternet en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden – Kwartier maken proefpolder kringlooplandbouw

In het project Proefpolder Kringlooplandbouw willen Waternet en HDSR de positieve impact van kringlooplandbouw op waterkwaliteit in beeld brengen en in de praktijk testen op haalbaarheid in een proefpolder. Leo Joosten van ORG-ID heeft vanaf medio 2015 tot medio 2016 gewerkt als kwartiermaker voor het project, onder meer aan een projectplan, een voorstudie (zie edepot.wur.nl/367528), de benodigde afstemming van wetenschappelijke, beleidsmatige en praktische aspecten en bij het binnenhalen van de financiering van het project bij meerdere financiers. Het project is op 1 januari 2017 van start gegaan.

8. Waterschap Aa en Maas – ondersteuning ontwikkeling Strategienota landbouw en waterkwaliteit

Waterschap Aa en Maas heeft zich in 2016 intern bezonnen op haar strategie inzake waterkwaliteit en landbouw. Leo Joosten van ORG-ID heeft het waterschap daarbij ondersteund en zorggedragen voor de organisatie van een drietal interne ambtelijke workshops, alsmede de uitwerking van een concept-Strategienota landbouw en waterkwaliteit. Daarbij is uitdrukkelijk gebruik gemaakt van het gedachtengoed "Anders Denken Anders Doen". De concept-Strategienota is inmiddels ingebracht in het bestuurlijke traject.

9. Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) – Institutionele randvoorwaarden voor arrangementen waterkwaliteit

Onder welke voorwaarden zijn boerenbereid maatregelen voor waterkwaliteit te nemen? Met welke partijen kunnen zij het beste samenwerken? Welke regelingen helpen daarbij of niet? Dat waren vragen van het PBL, waarmee ORG-ID en het Athena Instituut van de VU Amsterdam in 2016 mee aan de slag is gegaan. Via interviews, workshops en literatuuranalyse is stap voor stap antwoord gegeven op deze vragen. Die antwoorden zijn gebundeld in het eindrapport: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2016/07/Nutrienten-op-hun-plek.pdf>

10. Brabant Water – Verkenning ontwikkelingen in landgebruik in N-Brabant

Brabant Water is voor de winning van drinkwater afhankelijk van grondwater van goede kwaliteit. Die kwaliteit hangt in belangrijke mate samen met het landgebruik in de Brabantse grondwaterbeschermingsgebieden. Brabant Water is daarbij niet alleen geïnteresseerd in het huidige gebruik maar ook in toekomstige verschuivingen in dat gebruik. ORG-ID (Leo Joosten en Roelof Westerhof) heeft samen met het Centrum voor Landbouw en Milieu in 2016 een verkenning uitgevoerd naar te verwachten ontwikkelingen en de mogelijkheden om daar, samen met andere stakeholders, invloed op uit te oefenen. De belangrijkste conclusie was dat veranderingen in landgebruik in belangrijke mate worden gestuurd door de markt en dat het dus belangrijk is om met marktpartijen samen te werken aan vernieuwingen. Het thema 'gezonde bodem' kan daarin een belangrijk speerpunt zijn. Het project is in juni 2016 afgesloten met een workshop met betrokken stakeholders (waaronder marktpartijen) en een rapportage. Brabant Water geeft momenteel samen met deze stakeholders uitwerking aan de uitkomsten.

11. Landschap N-Holland (LNH) en ANV Water Land en Dijken (WLD) – Kwartier maken voor het Innovatieprogramma Veen

LNH en WLD hebben in 2014 het initiatief genomen om samen op zoek te gaan naar een innovatieve aanpak om daling van de veenbodem aan te pakken en zijn daartoe het innovatieprogramma veen (IPV) gestart. De totale begroting voor het IPV bedraagt €3.500.000,-. Leo Joosten heeft in het najaar van 2015 voor het IPV gewerkt als kwartiermaker om mogelijke financiering in beeld te brengen. Daarbij stond het begrip 'multiplier' (financieel en inhoudelijk) centraal, om de kansen op

financiering te vergroten. Het kwartiermaker-schap is in januari 2016 afgerond met het (interne) advies "Opbrengsten Kwartier maken voor het IPV".

12. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier – Natuurvriendelijke oevers alternatief voor baggeren?

In het veenweidegebied van HHNK kalven oevers af, wat leidt tot landverlies en aanwas van bagger in de sloten. Die bagger wordt verwijderd, maar dat leidt weer tot ondermijning van oevers en afkalving. Een vicieuze cirkel. Leo Joosten en Roelof Westerhof van ORG-ID hebben in 2015 onderzocht of stabiele natuurvriendelijke oevers deze vicieuze cirkel kunnen doorbreken en wat dat betekent in termen van kosten en baten. Het antwoord (op grond van literatuuranalyse, gesprekken met diverse stakeholders en eigen rekenwerk) was volmondig ja. Stabiele natuurvriendelijke oevers leiden tot minder oeverafkalving, minder baggerkosten, een betere waterkwaliteit en minder CO₂-uitstoot. Het eindrapport is te vinden via de volgende link: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2015/12/Investeren-in-stabiele-oevers-alternatief-voor-baggeren-1.pdf>

13. STOWA – Draagvlak voor Sturen met Water

Een belangrijke sturende factor voor grondgebruik en bodemdaling in het veenweidegebied is de grondwaterstand. VIC Zegveld heeft in samenwerking met het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden een systeeminnovatie ontwikkeld, waarmee veel beter op die grondwaterstand kan worden gestuurd dan het huidige systeem van vaste peilen. Maar er zitten ook nog veel vragen aan het concept zowel inhoudelijk als qua zeggenschap. STOWA heeft Leo Joosten van ORG-ID gevraagd om een programmaplan te maken voor het benodigde onderzoek en dit plan te gebruiken om commitment te krijgen voor dit programma. De opdracht is in januari 2015 afgerond met 2 workshops met stakeholders en een rapportage: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2015/05/2015-STOWA-rapport-sturen-met-water-auteur-Leo-Joosten.pdf>

14. Brabant Water: herijking omgevingsmanagement

Brabant Water is voor zijn primaire taak, de beschikbaarheid van goed drinkwater voor burgers en bedrijven, mede afhankelijk van zijn omgeving. Brabant Water functioneert in die omgeving in een netwerk van partijen, van Rijksoverheid tot klant. Om zijn doelen te bereiken voert Brabant Water een actief omgevingsmanagement, maar in een snel veranderende omgeving is dit omgevingsmanagement periodiek aan herijking toe. ORG-ID adviseerde de afdeling Strategie en Beleid van Brabant Water in 2009 en wederom in 2015 omtrent deze herijking. Leo Joosten en John Steegh hebben dat gedaan in het spanningsveld tussen trends in de maatschappij, het krachtenveld in Noord-Brabant, de rol (opvatting) van Brabant Water en de vigerende organisatie van het omgevingsmanagement binnen Brabant Water.

15. Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn West: programmamanager nutriënten

Een van de meest hardnekkige problemen bij de implementatie van de Kaderrichtlijn Water in Nederland is het surplus aan nutriënten in de Nederlandse oppervlaktewateren. Dit geldt ook voor het deelstroomgebied Rijn-West. In de afgelopen jaren is hier een uitgebreid programma van de grond gekomen om deze problematiek stap voor stap aan te pakken. Leo Joosten was als programmamanager Nutriënten van januari 2011 t/m juni 2014 verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten en de afstemming tussen het regionale beleid enerzijds en het nationale en EU-beleid anderzijds. Zie ook: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2015/05/2015-STOWA-rapport-sturen-met-water-auteur-Leo-Joosten.pdf>

16. Provincie Friesland: toekomstvisie Friese veenweidegebied.

De Provincie Friesland heeft een visie ontwikkeld op de toekomst van het Friese veenweidegebied. De problemen die voortvloeien uit de toenemende maaiveld daling staan daarin centraal: aantasting van houten funderingen, verzakkende infrastructuur, verdrogende natuur, etc. In fase 1 is de problematiek in kaart gebracht. Een consortium van ORG-ID, Acacia Water en het Veenweide Innovatie

Centrum Zegveld heeft in fase 2 de provincie In fase 2 ondersteunt in de dialoog met betrokken partijen: landbouw, natuur, recreatie, woningeigenaren, gemeenten, etc. Leo Joosten was samen met Roelof Westerhof van ORG-ID verantwoordelijk voor het proces. De veenweidevisie is in januari 2015 door PS van Friesland vastgesteld. Zie ook: <http://www.fryslan.frl/veenweidevisie>

17. Deltaprogramma IJsselmeergebied: ondersteuning strategieontwikkeling fase 2, 3 en 4

Het Deltaprogramma IJsselmeergebied (DPIJ) was een van de deelprogramma's van het nationale Deltaprogramma. Het DPIJ heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan de opgaven die klimaatverandering de komende decennia stelt aan het waterbeheer rond het IJsselmeer. Het centrale thema daarbij was het korte- en lange termijn peilbeheer voor het IJsselmeer in relatie tot veiligheid, zoetwatervoorziening, ruimtelijk/-economische ontwikkelingen en maatschappelijke wensen. Er is daarbij samengewerkt met 6 provincies, 8 waterschappen, meer dan 40 gemeenten en een groot aantal maatschappelijke partijen en het bedrijfsleven. ORG-ID heeft, samen met Strootman Landschapsarchitecten en Acacia Water het Programmabureau van het DPIJ ondersteund in fase 2, 3 en 4 van de strategieontwikkeling. Leo Joosten was projectleider. In juni 2014 heeft het DPIJ de voorkeursstrategie voor het IJsselmeer opgeleverd in de vorm van het synthesesdocument "Een veilig en veerkrachtig IJsselmeergebied". Zie ook:

https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:LygEYGMZTkAJ:https://www.deltacommissaris.nl/binaries/deltacommissaris/documenten/publicaties/2014/09/16/deltaprogramma-2015-achtergronddocument-b5/DP2015%2BB5%2BSynthesedocument%2BIJsselmeergebied_tcm309-358056.pdf+&cd=1&hl=nl&ct=clnk&gl=nl&client=firefox-b

[http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/Kennisdocument DPIJ definitief.pdf](http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/Kennisdocument_DPIJ_definitief.pdf)

<http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/20140108-L32-Economische-betekenis-en-perspectieven-van-het-IJsselmeergebied-DEFd.pdf>

18. Deltaprogramma Zoetwater – ondersteuning strategieontwikkeling Oost- en Zuid-Nederland fase 3, 4 en 5

Het Deltaprogramma Zoetwater (DPZW) was een van de deelprogramma's van het nationale Deltaprogramma. Het DPZW was georganiseerd in 7 zoetwaterregio's. ORG-ID heeft samen met Witteveen en Bos in de periode 2012 tot 2014 de regio's Oost en Zuid ondersteund bij het ontwikkelen en implementeren van kansrijke strategieën, zowel regionaal als nationaal. ORG-ID was verantwoordelijk voor de procesmatige, beleidsmatige en bestuurlijke uitwerking. In 2015 heeft ORG-ID de regio's Oost en Zuid ondersteund bij de verankering van het Uitvoeringsprogramma (€ 260 mln) in het Deltaprogramma en het succesvol binnenhalen van een bijdrage uit het Deltafonds (€ 60 mln). Leo Joosten was namens ORG-ID bij al deze trajecten de projectleider. Zie ook: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/Strategie-en-uitvoeringsprogramma-ZONDHZ.pdf>

19. Provincie Noord-Brabant: Schoon Water voor Brabant

De Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, de 4 Brabantse waterschappen, ZLTO en de Duinboeren werken binnen het Convenant "Schoon Water voor Brabant" aan vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant. Doelgroepen zijn landbouw, gemeenten, bedrijven en bewoners. Het project is inmiddels uitgegroeid tot een programma dat draait in alle kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant. Het is een schoolvoorbeeld van een transitie waarin inmiddels meer dan 80% van de betrokkenen meedoet. Ondertussen is ook begonnen met een uitrol over geheel Noord-Brabant. Tevens is in 2013 een Greendeal afgesloten met het Rijk met de intentie om het project uit te rollen over geheel Nederland. Leo Joosten is in de afgelopen jaren op verschillende manieren betrokken geweest bij het programma, tot april 2014 als verantwoordelijke voor de beleidscommunicatie.

20. RIWA Maas, CROW, PRI: Duurzaam terreinbeheer en waterkwaliteit
Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte veroorzaakt problemen voor de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, met name ook voor de drinkwaterwinning. De bestuurlijke Regiegroep Duurzaam Terreinbeheer Openbare Ruimte, onder voorzitterschap van RIWA Maas, jaagt activiteiten die leiden tot vermindering van deze emissies aan. Een van de activiteiten die daaraan bij moet dragen is uitwisseling van kennis en informatie binnen het CROW-Kennisnetwerk Duurzaam Terreinbeheer (zie www.CROW.nl/dtb). Daarnaast wordt actief ingezet op innovaties, met name via het KRW-innovatieproject "Duurzaam Terreinbeheer en waterkwaliteit" waarin Plant Research International van 2010-2012 samen met 50 andere organisaties heeft gewerkt aan 6 verschillende innovaties op het vlak van duurzaam terreinbeheer. Leo Joosten is van medio 2010 tot medio 2012 secretaris van de Regiegroep, voorzitter van het Kennisnetwerk en trekker van de communicatie binnen het innovatieproject geweest.

21. Waterschap Rivierenland: Participatieproces Regionale Verkenning Zoetwater Rivierenland"

Het Riviereengebied was een van de zeven regio's van het Deltaprogramma Zoetwater. Waterschap Rivierenland was trekker van de Regionale verkenning zoetwater Riviereengebied, mede namens 4 betrokken provincies. Leo Joosten was binnen dit project verantwoordelijk voor de vormgeving van het participatieproces met de stakeholders, zowel in fase 1 (januari t/m april 2011) als fase 2 (mei t/m december 2011). Zie ook: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/Verkenning-Zoetwatervoorziening-Riviereengebied.pdf>

22. Stuurgroep DHZ: bestuurlijk veldsymposium "Samen aan de slag met water en klimaat"

Binnen het programma "Deltaplan Hoge Zandgronden" werken elf organisaties in Zuid-Nederland aan klimaatadaptatie, met name rond de problematiek van toenemende droogte. Op 24 september 2010 organiseerden Leo Joosten, Caroline v.d. Veerdonk en Willeke v.d. Hoek het tweede bestuurlijke veldsymposium van Deltaplan Hoge Zandgronden plaats in Geijsteren (L). Op het bruisende symposium werden de 160 deelnemers meegenomen op een reis door de tijd van vandaag, via morgen naar overmorgen. De focus lag daarbij op concrete maatregelen voor de hoge zandgronden en op pilots die reeds in gang zijn gezet. Key-note spreker was Deltacommissaris Wim Kuijken. Tevens beleefde de door ons en Scheepens reclameadviseurs geproduceerde film "Samen tegen droogte" zijn première. (Zie: http://www.aenmaas.nl/informatie_op_maat/item_161436/item_200595/deltaplan_hoge/film_de_hoge#1719311)

23. Stuurgroep DHZ: coördinatie project "Deltaplan Hoge Zandgronden"

Binnen het project "Deltaplan Hoge Zandgronden" werken elf organisaties in Zuid-Nederland aan klimaatadaptatie. Het project is een uitvloeisel van een eerder symposium onder de naam "Naar een Deltaplan Hoge Zandgronden?" in juni 2009. Van januari t/m juni 2010 heeft Leo Joosten de coördinatie van dit project voor zijn rekening genomen. In deze tijd is het project uitgegroeid tot een programma met onderzoek, pilotprojecten en communicatie, met verticale verankering binnen het Deelprogramma Zoetwater van het Deltaprogramma en horizontale verankering bij (de achterban van) de 11 samenwerkende organisaties.

24. Ministerie van V&W (DG Water): Evaluatie totstandkoming Nationaal Water Plan

In december 2009 is het Nationaal Waterplan verschenen, waarin het Nederlandse beleid m.b.t. veiligheid tegen overstromingen, wateroverlast & droogte en waterkwaliteit is vastgelegd. Van januari t/m juni 2010 hebben Robert de Graaff, Leo Joosten en Jack Jansen voor het Ministerie de evaluatie van de totstandkoming van het Nationaal Waterplan uitgevoerd. De evaluatie is aangeboden aan de Tweede

Kamer. Zie ook: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/04/10-07-15-Managementsamenvatting-Evaluatie-Nationaal-Waterplan-def.pdf>

25. Provincie Overijssel: Symposium "Water in beweging"

De Provincie Overijssel werkt samen met haar maatschappelijke partners aan klimaatadaptatie in Oost-Nederland. Het gaat daarbij om waterveiligheid, wateroverlast & -tekorten en waterkwaliteit. Om de samenwerking aan te jagen, organiseerden Caroline v.d. Veerdonk, Willeke v.d. Hoek en Leo Joosten op 2 juli 2010 voor de Provincie het bestuurlijke symposium "Water in beweging". Key-note spreker was dhr. Cees Veerman, oud-voorzitter van de Deltacommissie. Over een ding waren de 130 aanwezigen het roerend eens: "niet afwachten, maar samen aan de slag" was het credo. Nadere informatie is te vinden op: <http://www.overijssel.nl/thema's/water/symposium-water/>. Daar kunt u ook de film bekijken die speciaal voor dit symposium door ons is gemaakt in samenwerking met "Beleef Media", waarin Overijsselaren zich uitspreken over klimaatverandering en klimaatadaptatie.

26. Waterschap Aa en Maas: bestuurlijk klimaatsymposium "Naar een Deltaplan hoge zandgronden?"

Waterschap Aa en Maas werkt met 11 andere partijen aan de klimaatbestendigheid van de hoge zandgronden in Zuidoost Nederland. In dat kader organiseerden Hans Berkhuizen, Leo Joosten en Willeke v.d. Hoek voor de samenwerkende partijen op 19 juni 2009 een geslaagd bestuurlijk symposium onder de titel "Een deltaplan hoge zandgronden? Key-note speaker was dhr. C. Veerman, voorzitter van de Deltacommissie. Het aantal deelnemers bedroeg ca. 200. Voor meer informatie, zie http://www.aaenmaas.nl/algemene_onderdelen/zoeken/@140642/pagina/ en http://www.aaenmaas.nl/actueel/belangrijke_info/digitaal_fotoboek. Inmiddels werken de samenwerkende partijen volop aan de uitwerking van het ontwikkelde gedachtegoed.

27. Provincie Noord-Brabant: symposium Schoon Water smaakt naar meer

Op 31 maart 2010 vond het symposium "Schoon Water smaakt naar meer" plaats, georganiseerd door Willeke v.d. Hoek en Leo Joosten voor de provincie Noord-Brabant. Het symposium keek enerzijds terug op de resultaten van 8 jaar Schoon Water voor Brabant en anderzijds vooruit m.b.t. de opschaling van het project naar alle kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Brabant. Tevens markeerde het symposium de première van de film "Schoon Water voor Brabant". Zie: <http://www.schoon-water.nl/>

28. Provincie Noord-Brabant: Evaluatie Schoon Water voor Brabant

De Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, ZLTO en de Duinboeren werken binnen het Convenant "Schoon Water voor Brabant" aan vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in 6 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant. Doelgroepen zijn landbouw, gemeenten, bedrijven en bewoners. Leo Joosten, Jack Jansen en Hans Berkhuizen hebben het project geëvalueerd en in juli 2009 een rapportage opgeleverd waarin wordt geconcludeerd dat "Schoon Water voor Brabant" een uniek project is, dat in 8 jaar tijd de risico's van uitspoeling van bestrijdingsmiddelen naar het grondwater in 6 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden beheersbaar heeft gemaakt". Zie: <http://www.org-id.org/wp-content/uploads/2014/07/Evaluatie-schoon-water-voor-Brabant.pdf>

29. Brabant Water: gebiedsprocessen Natura 2000

Van maart t/m december 2009 heeft Leo Joosten voor drinkwaterbedrijf Brabant Water geparticipeerd in een aantal gebiedsprocessen rond Natura 2000 gebieden in Noord-Brabant, waar sprake was van invloed van de drinkwaterwinning op natuurwaarden. De nadruk lag uiteraard op de hydrologie. In de meeste gevallen is het gelukt om tot win/win-situaties te komen, waarbij drinkwaterwinning en natuur goed samengaan.

30. Brabant Water, waterschap de Dommel & gemeente Eindhoven: symposium "Samen werken aan water, motor voor vernieuwing"

In het najaar van 2009 organiseerden Leo Joosten, Caroline v.d. Veerdonk, Willeke v.d. Hoek en Hans Nuiver voor Brabant Water, waterschap de Dommel & gemeente Eindhoven het symposium "Samen werken aan water, motor voor vernieuwing". De 55 deelnemers werden via een "watercarroussel" uitgenodigd om aan de slag te gaan met andere partijen dan gebruikelijk. Dat leverde een groot aantal nieuwe ideeën voor samenwerking op. Het idee van "legofiseren van de waterketen" ging aan de haal met de uitgelopen prijs. "Water voor het Groene Woud" kreeg de publieksprijs. De betrokken organisaties zijn inmiddels aan de slag gegaan met de uitwerking van de ideeën. Zie ook: <http://edepot.wur.nl/340443>.

31. RBO-Rijn West: Quick Scan Evaluatie KRW-proces Rijn West

In het najaar van 2008 hebben Robert de Graaff (ORG-ID), Leo Joosten (ClimateChanCe), Nanneke v.d. Heijden (Bureau KLB) en Yael Schwartz (Bureau KLB) voor het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn West een quick-scan evaluatie van het KRW-proces in Rijn West uitgevoerd. Daartoe zijn diepte-interviews gehouden met en is een internetenquête afgenomen bij een groot aantal betrokkenen. De belangrijkste bevinding was dat betrokkenen in grote meerderheid positief waren over de samenwerking, de kwaliteit van de werkstructuur, de rollen en het eindresultaat van het KRW-proces. Wel werden kritische kanttekeningen geplaatst bij de kwaliteit van het werkproces. Het overgrote deel van betrokkenen wil door op de ingeslagen weg.

32. Waterschap Aa en Maas: bestuurlijk veldsymposium "verbindend water"

In augustus 2008 organiseerden Leo Joosten, Hans Berkhuis en Willeke v.d. Hoek voor waterschap Aa en Maas een veldsymposium onder de titel "Verbindend Water", in het teken van het nieuw ontwikkelde waterbeheer, om te kunnen voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Op het veldsymposium zijn de eerste resultaten van dat proces getoond aan bestuurders van provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat, Tweede Kamer en andere betrokken partijen. De 80 deelnemers waren enthousiast zowel over het getoonde, als over de vorm van het veldsymposium.

33. Amersfoort: Symposium Samen Duurzaam

De gemeente Amersfoort heeft de ambitie om in 2020 klimaatneutraal te zijn. Inzet is onder meer om in de nieuwbouw in versneld tempo een lagere EPC te realiseren. In het kader van de dialoog met de Amersfoortse woningbouwcorporaties heeft de gemeente op 2 juli 2008 het bestuurlijke Symposium "Samen Duurzaam" georganiseerd, waar uitgebreid op de mogelijkheden en uitdagingen is ingegaan. Jack Jansen en Leo Joosten hebben zorggedragen voor de voorbereiding en de gespreksleiding.

34. Flevoland: Businessplan Nieuw Flevolands Peil

In de provincie Flevoland wordt al een aantal jaren samengewerkt tussen overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties aan duurzaam bouwen en wonen, onder de titel *Nieuw Flevolands Peil*. Deze partijen willen die samenwerking verder vormgeven in een nieuwe organisatie. Leo Joosten en Jack Jansen van ORG-ID hebben daar in 2008 een businessplan voor uitgewerkt.

35. Waternet, Brabant Water, Waterbedrijf Groningen, PWN, Oasen: klimaatvoetafdrukken en Klimaat Actieplan

Klimaatverandering wordt voor steeds meer bedrijven een belangrijk maatschappelijk thema. Samen met Peter Wiers van PW-advies heeft Leo Joosten van ORG-ID voor 5 drinkwaterbedrijven een klimaatvoetafdruk opgesteld, als eerste stap op weg naar een in- en extern klimaatbeleid. Bij Waternet heeft hij bovendien een ondersteunende rol gespeeld bij de implementatie van dit beleid, onder meer door het begeleiden van interne workshops en het opstellen van een Klimaatactieplan.

